

**Theses anatomico-chirurgicae : an lati juxta intestinum rectum suborti
abscessus quandoquè simplicem incisionem, quandoquè ipsius intestini
sectionem requirant?**

Contributors

Michaud, Charles François.
Botentuit Langlois, Pierre Mathurin.
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

[Paris] : Clousier, 1788.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/a52br664>

Provider

Royal College of Surgeons

License and attribution

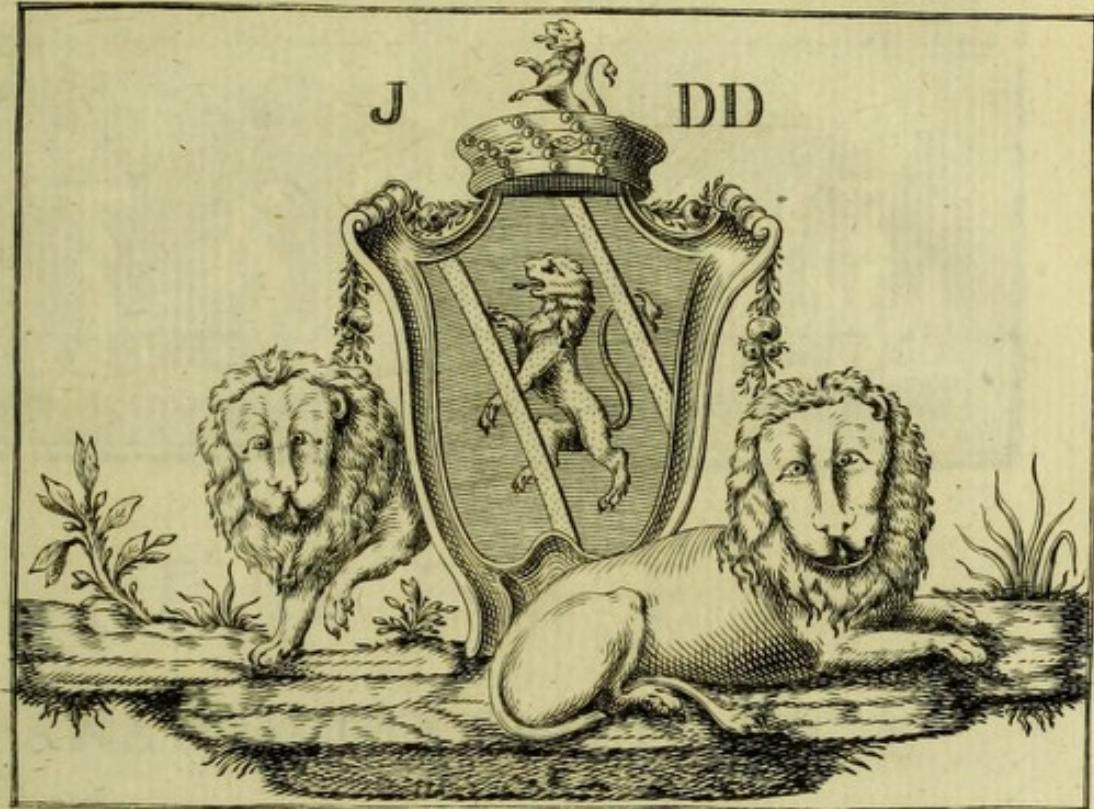
This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

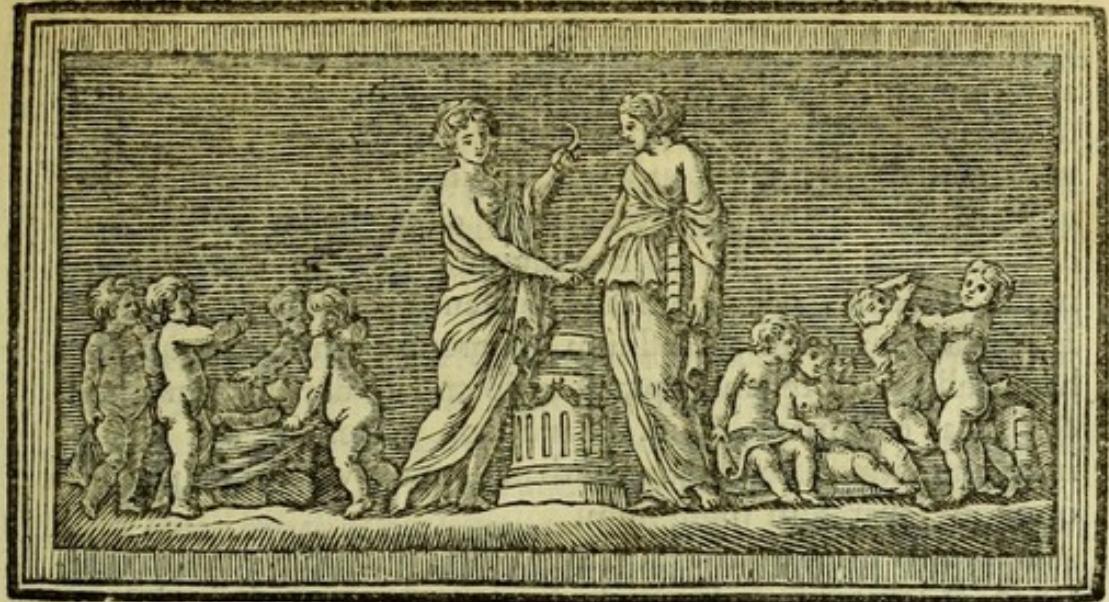
52.

C E L S O . E T P O T E N T I
D. NICOLAO - LUDOVICO - FRANCISCO
D E D E L L E Y ,
B A R O N I D ' A C H E R E S , E Q U I T I ,
A N T I Q U O R E G I S I N C A S T E L L E T O A D V O C A T O ,
A N T I Q U O I N S U P R E M A C U R I A S E N A T O R I ,
S U P R E M Æ R A T I O N U M C U R I Æ P R Æ S I D I D E S I G N A T O ,
D I C A T , V O V E T , C O N S E C R A T

C. F. M I C H A U D.

THESES ANATOMICO-CHIRURGICÆ.

AN lati juxta intestinum rectum suborti abscessus quandoquè simplicem incisionem, quandoquè ipsius intestini sectionem requirant?

DE latis ad ani marginem abscessibus dicturi, intestini recti & vicinæ Anatomiam, paucis verbis, & quantum ad propositum sufficiet exponeimus.

E X A N A T O M I A.

Ubi è sacco peritonæi exiit intestinum rectum, sub vesicâ urinariâ plicatur, anteriùs & inferiùs vergit, & paululùm ad dextrum latus ità inclinatur, ut vesica ab eo propulsa sinistrorum sèpè-sèpiùs aberret. In intimâ ipsius fabricâ nihil occurrit quod ad nostrum hoc propositum conducat. Id duntaxat

A

advertemus fibras hujus intestini longitudinales alibi frequen-
tissimas in extremo longanone plurimum rarescere, crebrescere
vero circulares, unde emergit sphincter ani internus. Per
omnem tramitem, sed praesertim circa finem copiosissimam
cellulari telâ undique circumcingitur, quæ in obelis adipe
multâ refertur, nec etiam in macilentis omnino desideratur.
Hæc præcipua sedes abscessuum qui propè anum nascuntur: per
hanc cellularem telam serpunt, adipem latè depascuntur, sinus
& fistulas efformant, & ita quandoque accrescunt, ut hinc &
indè pure innatet undequaque denudatum, vicinisque partibus
omnino separatum intestinum.

Musculis inferius cingitur longanon, sphinctere scilicet cu-
taneo & levatoribus. Hi musculi quemdam veluti fundulum,
seu inversam concamerationem efformant. Mediante mem-
branâ aponevroticâ à pube & ischio ossibus oriuntur, hinc
oblique posterius descendunt fibrae, aliæ prostatam & vesicæ
collum amplectuntur, aliæ ad intestini recti latera procedunt,
& ibi supra sphincteres inferuntur, aliæ demum posteriores &
longiores majori etiam obliquitate ad coccygis latera proten-
duntur.

Sub cute ponitur cutaneus ani sphincter: duabus fibrarum
fasciculis componitur, qui transversim ani latera, coccygem
inter & urethrae bulbum, amplectuntur, ita ut duo dici possint
musculi alter à dextrâ, alter à sinistrâ positus. Posterius na-
scuntur à coccygis ligamento, convergunt anterius, & in fasci-
culum acuminatum desinunt, cuius fibræ tegumentis & bulbo
cavernoso musculo inferuntur.

Longanoni & vicinis partibus sanguinem afferunt arteriae
hæmorrhoidales mediae & externæ, à pudendâ communi seu
circumflexâ, hypogastricæ ramo, oriundæ: hæmorrhoidales
mediae hanc intestini partem irrorant quæ in pelvi continetur,
hæmorrhoidales externæ inferius descendunt, & in extremo
longanone ut in sphinctere consumuntur. Venæ cognomines
sanguinem ab iisdem partibus revehunt. A tertio, quarto &
quinto pari sacro anteriori nervi oriuntur.

È C H I R U R G I A.

Ex dictis superius de Anatomia facile videtur quam cele-
riter increscere possint abscessus qui recti intestini confinia in-

festant. Plurimus enim ibi reperitur adeps, vacua hinc indè occurrentia undequaque replens: copiosissima adest cellularis tela, laxa, mollis, pervia, extensionis facilè patiens; innumera hæc perreptant vasa quæ, & proprio situ, & partium prementium pondere, & sanguinis redditus difficultate, sæpiissimè ingurgitantur. Hinc promptissimè subit inflammatio, viciniam omnem depascitur, in pus convertuntur omnia, & ità corrunduntur partes, ut veluti scalpello anatomico prosectæ videantur.

Variis de causis ortum ducere possunt illi abscessus, sedulò & attentè considerandis, quandoquidem indè pendet & prognosis statuenda, & curandi methodus eligenda. Cùm autem status intestini quid faciendum, quid cavendum imperiose jubeat, generatim dividi debent in causas quæ ab intestini morbo nascuntur, & causas quæ aliundè deducuntur.

Inter hasce numerantur omnes quæ aut exteriùs in morbi sedem impinguntur, aut à morbo quolibet symptomatico pendent. Hinc iectus, lapsusve in anum aut in ani confinia, acus, aciculæ, spinæ, aliave corpora vel contundentia, vel perforantia, hùc violenter adacta abscessui ansam præbere possunt, seu quod sanguis in telam cellulofam effusus resolvi nequeat, & mox subsequenti inflammatione in pus convertatur, & simul attritæ partes ità subsideant & comminuantur ut ad vitam reduci non possint, pariterque in pus aut materiam puriformem abeant; seu quod corpora extranea aut ipsa in vulnere remanserint, aut saltem solâ continui solutione eadem adduxerint accidentia. Hinc post febres putridas & malignas critici juxtâ intestinum rectum tumores suboriuntur; post partum, ubi lochia & lacteus humor naturalem prætergrediuntur viam, hinc & indè serpunt, diffunduntur, & nonnunquam in ani confiniis, prætextū cellularis laxitate, colliguntur. Abscessus tandem quacunque de causâ seu in partibus vicinis, seu etiam longius, putauit versus abdomen & thoracem adnati, per telæ cellulofæ areolas (1) aliquandò obrepunt, & in inferiorem pelvim ad anum usque delabuntur.

Ex causis quæ ab intestini morbo nascuntur frequenter nulla, quam corpora extranea quæ cum alimentis deglutita, pharyngem, œsophagum, ventriculum, & tubum in-

---

(1) Urinæ in perinæum infiltratio ità nonnunquam versus anum defuit, ut abscessum à longè aliâ causâ ortum mentiatur. *Vid. Obs. celeberr. Foubert, Act. Chir. Acad. T. III, p. 473.*

testinalem impunè pererraverunt, sed propè anum hærent, & intestini tunicas perforant. Indè sequitur rima, prò corporis perforantis mole, plùs minusve dehiscens, quæ majorem minoremve stercoralibus humoribus viam permittit. Primo casu *gangrenosus*; secundo, *inflammatorii* nascuntur abscessus. Si enim parvâ tantùm quantitate transierit stercoralis humor, cellularē textum duntaxat irritabit: hinc fluxio, ingurgitatio, & dein abscessus merè inflammatorius: si majori copiâ per latius iter transmittatur, longè latèque in viciniam se se insinuabit, &, ut ad putreduninem sponte suâ vergit, facile in eamdem perniciem confinia attrahet.

Ad intestini etiam morbum referendi sunt abscessus ab hæmorrhoidibus internis *rectumque lædentibus* oriundi, sed hic annotandum, ubi corpore extraneo ut osse, aciculâ, &c. perforatur intestinum, subitum acerriimumque ingruere dolorem, lentiorem verò & mitiorem, si ab hæmorrhoidibus nascatur (1).

Externæ tandem causæ superiùs enumeratae ità quandòque ingravescere possunt, ut ipsius intestini morbum adducant. Si verbi gratiâ, tardiùs adaperto abscessu, diutiùs ibidem pus remaneat, acre & putridum fiet, viciniam omnem corrodet, intestinum denudabit, tunicas emaciabit, corruptet; tandemque *rectum uno in puncto gangrénâ correptum*, escharrâ cadente, perforabitur, fæcesque alvinæ seu saltem earumdem fluidior pars in viciniam transudabit, & eadem, quæ secundo casu, nascuntur accidentia.

Ex dictis patet multùm inter se differre majores abscessus propè anum subortos. In aliis enim perforatur intestinum *rectum*, in aliis sanæ sunt & integræ ipsius membranæ: undè in complicatos, & simplices dividi debent, & propriis singuli signis distingui.

Enimverò si simplices sint, & à causâ externâ orientur, commemorativis, uti vocant, signis innotescunt. Tunc igitur sedulâ rerum quæ morbum præcesserunt inquisitione, fidelique

---

(1) Meliorem hanc divisionem, clariorem diagnosim, veramque curandi methodum celeberr. hujus Coll. Magistro D. Caron debere confitemur, qui suos de hoc morbo labores cum regiâ Chirurg. Acad. communicavit. Hic magni momenti materiam leviter tantùm perstringimus, summam rerum duntaxat consecutando; sed fusiùs copiosiusque hæc doctrina in ejus dissertatione explanatur, quæ, si typis mandata, publicam in lucem prodiret, malè huc usque cognitum morbum novo lumine collustraret.

ægrotantis renuntiatione causa & proinde natura mali cognoscitur: si, verbi gratiâ, post ictum lapsumve, post malignam febrem, lochiorum suppressionem, &c. abscessus ingruerit, pro simplici jure ac meritò habebitur.

Complicatos, seu qui ab intestini morbo pendent, distingues quod vehemens subitusque præcesserit dolor, certissimum perforati intestini signum: mox subsequuntur tenesmus, prurigo, calor, quæ omnia æ gri vel minimis motibus exasperuntur, sed non nisi paulò post prima hæc symptomata pus colligitur.

Ex his autem abscessibus alii, ut diximus, inflammatorii, aliæ gangrænosi: priores communibus inflammationis signis distinguuntur; posteriores prodit durus & profondè latens tumor, intrà brevè temporis spatum mirum in modum increscens, rubedo cutis & in medio lividitas, cuticulæ à subiectâ cute in centro tumoris recessio, tandemque alta & dubia, nec nisi expertissimo digito percipienda fluctuatio.

Quantacunque sit puris collectio, quantacunque intestini recti denudario, si parietes illæsi remanferint, simplex morbus judicandus erit; modò ne pure diutiùs in vicina putrescente gangrænæ periculum immineat, quo casu, subsequenti recti perforatione, in complicatum degeneraret.

Si nascitur abscessus ab intestini perforatione, gravius malum. Si parva perforatio, inflammatorius; si magna, gangrænosus erit abscessus: hic illo periculosior: tandem funestissimi ominis pronuntiabitur, si longiùs ab intestino distet exterior abscessus hiatus, si callosi & sinuosi tramites liberum utriusque aperturæ iter præcludant, si maxima sit intestini recti corruptio, si foramen interiùs altius situm explorationem eludat.

Duplex de horum abscessuum curatione generaliter opinio invaluit. Et quidem, celeberr. D. Saviard perfectam obtineri curationem non posse putat, quin intestinum rescindatur, & observatione hoc præceptum confirmat. *Vid. noviss. edit. ann. 1784, p. 184, & seqq.*

Ideem censet Heisterus, p. 1119, ubi » nondum interrupto intestino, sed ejus tunicis valdè erosis, & quasi resolutis, » curationem constantem sine secto intestino nunquam obtineri « pronuntiat.

Item, pag. 1123, » abscessus ani sæpè redeuntes ut fistulæ curandæ, nam non nisi secto intestino & ani sphinctere curantur «.

Inferiùs demùm eadem paginâ addit: » quandò in fistulâ

» externâ , vel etiam abscessu , paries intestini recti ab ulceratione itâ erosus est , ut digito in anum , specillo autem in fistulam immisso , valde tenuis deprehendatur , malum non curatur , nisi intestinum eo loco una cum sphinctere discindatur , quamvis intestinum ab ulcere non sit perforatum ».

Et hæc erat quoque opinio celeberr. D. Faget. *Vid. ejus Dissert. in Actis Reg Chir. Acad. T. I, p. 389, & seqq.*

Contrariam deinde opinionem amplexus celeberr. D. Foubert , aliam curandi methodum inivit , & , quæcumque fuerit abscessus origo , nunquam simul intestinum incidendum pronuntiavit. *Vid. ejus Dissert. in Actis Reg. Chir. Acad. T. III, p. 473.*

Sed in errorem pariter inciderunt utriusque doctrinæ sectatores , & ex certis quibusdam casibus generalem ad omnes alias casus consequentiam falso deduxerunt ; ac proinde neutra promiscue & indistincte amplectenda , utraque tamen identidem , pro variis rerum circumstantiis adhibenda.

Quod si igitur externa sit abscessus causa , & ab intestini morbo neutram pendeat , ipsumque intestinum quantum quantum denudatum , sanum aliundè & integrum remanserit , simplex sufficiet incisio , curationi nihil obstabit intestini denudatio , & evacuato pure facilè sanabitur ulcus.

Qui partium coadunationem eo casu fieri non posse continebant , falsæ jam dudum recognitæ carnium generationi , & commentitiæ recti membranarum in se ipsas contractioni immerito innitebantur. Sublato enim corpore extraneo (pure scilicet) quod exteriores intestini membranas vicinis partibus ad moveri prohibebat , mox simul confervent , conglutinantur , & pristinum recuperant statum : ideo autem erraverunt ejus opinionis fautores , quod valde dissimiles simul confundebant casus , & abscessum ab externâ causâ productum , à fistulâ recti internâ & inde subsequentibus accidentibus non satis distinguiebant. Id aliundè Observationibus 1, 2 & 3 , à celeberr. D. Foubert in Actis Acad. memoratis abundè comprobatur. *Vid. dictam ejus diss.*

Licet plerumque ad ejusmodi abscessuum curationem , cutem solâ velutì punctione incidere sufficiat , sunt tamen casus ; quibus latè undique scapello sœviendum : nempè ubi profundas radices egit morbus , ubi sinus , fistulæ , cuniculi , totidem puris receptacula , unâ & eadem incisione comprehendi nequeunt : singuli tunc aperiendi recessus , habenulæ , & reti-

nacula (*brides*) à textu cellulari, vel membranis oriunda attente rescindenda, liberumque singulae puris scaturiginis iter patefaciendum; quod ni facias, usque & usque renascentis hydræ repullulabunt & præsens periculum minabuntur feminia. Sed quantumvis profundæ fiant eo casu incisiones, ab intestino tamen abstinentem, & licet denudatum fuerit, facile tamen, ut casu superiori, vicinis coalescet partibus. Quod cùm plurimis, tūm præsertim subsequenti cuius ipsi testes fuimus, observatione comprobatur.

Mulier 45 annos nata undecimo à partu die, acri dolore, versus sinistram clunem laborabat. Tumor aderat durus, inflammatorius, circumscriptus, qui à laete retento produci videbatur. Aperto post hebdomadam abscessu, pus grumosum & graveolens, ad 4 libras exiit. Latè tūm in longum, tūm in latum incisâ cute, cavum apostematis undique gangrænâ corripiebat. Sinus aderant & receptacula, in quibus diù pus marcessere potuisset, nisi retinacula & habenulae textūs cellularis cautè sed sedulò resciissa fuissent. Ex puris in viciniam irruptione intestinum latè denudabatur, oculis subjiciebantur glutei musculi, ossa etiam sacrum & ilium periosteo orbata videbantur: octo dies sanies & ichor, post melioris moris pus fluebat: partes gangrænâ labefactatae paulatim secernebantur: nulla fuit sensibilis ossium exfolatio, & licet resciissum non fuerit intestinum pure denudatum, ad perfectam nihilominus sanationem, debito temporis spatio, pervenit ægra.

Ultimus tandem superest casus, nempe ubi plus minusve perforatur intestinum & fæces alvinæ, seu saltē fluidior pars humorum stercoralium in viciniam effunduntur: tunc longè alia ineunda est agendi ratio: si enim simplici cutis incisione urgentibus tantum accidentibus mederi sategeris, nec ad ipsum mali fontem remeaveris, sedulus causarum scrutator, sanatus forsitan primùm videbitur æger, mox vero sæviùs recrudescet morbus, & eo curatu difficultior evadet, quò diutiùs à verâ indicatione aberratum fuerit. Pretiosi enim temporis jacturâ latius latiusque pus diffunditur, nascuntur recessus, cuniculi, fistulæ, callositates, &c. & ità ingravescunt accidentia ut doloribus acerrimis vexatus, tandem fato fungatur æger, infelix intempestivæ procrastinationis victima. Ubi igitur ab intestini perforatione (quæcumque fuerit perforationis causa) abscessum oriri cognoscetur, citò citius, quam proximè ad intestinum rectum incidenta cutis, puris scaturigo exhaustienda, & ad intestini rimam pe-

netrandum, ut uno tractu & abscessus tramitem & intestinum refeces.

Sed hic revocanda superior abscessuum in inflammatorios & gangrenosos divisio: in his enim longè periculosior foret vel minima cunctatio: à primâ igitur morbi invasione, vel antequam deprehendatur fluctuatio, profundâ incisione ad abscessus centrum perveniendum est: imò etiam magnæ latæque incisiones adhibenda, ut libera facilisque fiat textûs cellularis degurgitatio; & in hoc quidem celeberr. D. Foubert opinioni adversamur, qui tunc simplicem incisionem suadet, fistulamque deinde curandam relinquit; nec injuriâ, ut nobis videtur, id contendimus: enim verò aliquandò forsan fieri poterit ut faustis rerum circumstantiis, pureque liberè abeunte, magni iterum non repullulent abscessus, sed sœpè sœpiùs aliter se res habebunt. Quod quidem sin satis rationibus allatis, abundè profecto Observationibus à celeberrimis DD. Saviard & Faget, plurimisque similibus demonstratur.

Ex his igitur concludere posse putamus, magnos juxta intestinum rectum subortos abscessus modò simplicem aperturam, modò ipsius intestini sectionem, pro variis rerum circumstantiis requiri.

H A N C T H E S I M , Deo duce , & Præside M. PETRO-MATHURINO BOTENTUIT LANGLOIS , Artium & Chirurgiæ Magistro, antiquo Scholarum Moderatore, antiquo Scholæ practicæ Professore, Regiæ Chirurgorum Academiæ Socio, in Supremo Senatu Patrone, tueri conabitur CAROLUS-FRANCISCUS MICHAUD Parisiensis, in almâ Universitate Parisiensi Artium Liberalium Magister, Regiæ Chirurgorum Academiæ correspondens, Theseos Auctor.

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.

PRO ACTU PUBLICO, ET MAGISTERII LAUREA.

Die Sabbati 19 mensis Julii, à sesqui-secundâ, post meridiem ad septimam.

---

*Apud CLOUSIER, REGIS, nec non regii Chir. Collegii, Typographum,
via Sorbonæ: 1788.*